

Krag: Ja, naar et Erhverv, saaledes som Tilfældet er for Landbrugererhvervet for Tiden, giver et negativt Udbytte, saaledes at selv det gældfri Landbrug ikke er i Stand til at give Udkommet til Indehaveren, er det ganske klart, at saa tager Kapitalen ikke blot Udbyttet, som jo ikke er tilstrækkeligt, men mere end dette, det vil sige gør i Virkeligheden Indgreb ogsaa i det, som er Vilkaaret for den vedkommende Landbrugers økonomiske Tilværelse. Saaledes vil det alle Dage være, og saaledes har det alle Dage været. Kunde vi komme tilbage til Tilstanden i svundne Dage, hvor Landbrugeren var Fæster og var inde under Vilkaar som dem, vi har bragt ud af Verden i det sidste Par Menneskealdrer, saa lod det ærede Medlems Tanker sig realisere, men under de nuværende Ejendomsformer efter min Opfattelse aldeles ikke.

Sluttelig skal jeg sige til det ærede Medlem, at det Forslag, som fremsattes paa Husmandssendemandsmødet af Lærer Arved Larsen for et Par Aar siden, tror jeg det er, dækkede ganske de Tanker, som har fundet Udtryk i det foreliggende Lovforslag, og derfra tog det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen afgjort Afstand af Hensyn til, om jeg saa maa kalde det, baade Husmandens timelige og aandelige Fremtid.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen har Ordet for en kort Bemærkning.

Niels Frederiksen: Det Forslag, som Arved Larsen fremsatte paa det omtalte Sendemandsmøde, angik en Ændring af de fremtidige Vilkaar for Udstrykningen. Det var paa intet Omraade i Enkeltheder det samme som det foreliggende Lovforslag. Det foreliggende Lovforslag er et Tilbud til samtlige Skyldnere til Staten, hvorefter de frivilligt kan forandre deres Retsdokumenter saaledes, at de skal svare en konjunkturbestemt Rentebyrde, uden at deres Retsdokumenter i øvrigt ændres.

Hvad angaar den fremtidige Form for Ydelser af Statshusmandsbrug til Staten, da foreligger dette Spørgsmaal til Overvejelse i den siddende Landbokommision. Det foreliggende Lovforslag tager ikke Sigte paa en varig Lovgivning, men er kun et Tilbud til dem, der allerede har oprettet Statshusmandsbrug.

Landbrugsministeren (Bording): Jeg takker Ordførerne for det socialdemokratiske og det radikale Parti, og jeg vil ogsaa

gerne takke Ordføreren for Retsforbundet, det ærede Medlem Hr. Hans Hansen, som gav Tilslutning til Lovforslaget. Den sidste udtalte, at man maatte være forberedt paa, naar man kom ind paa en Kapitelstakst-Afgiftsform, at det kunde medføre videre Konsekvenser end dem, der her er Tale om. Det er muligt, men jeg vil sige hertil, at det er vanskeligere at gaa videre, end her er foreslaaet, idet en Landmands Indtægter jo nøje er affasset efter de Priser, han faar for sine Produkter, hvorfor der er Mulighed for at gennemføre det nu foreslaaede uden at gøre nogen Uret. Jeg erkender, at det andet Spørgsmaal vilde det være værd at drøfte, og hvis et Forslag i den Retning kunde gennemføres, vilde der maaske være meget bedre Forhold i Danmark, end der er nu; men det vilde være meget vanskeligt at gennemføre, fordi der er saa mange andre Forhold og Ting, der griber ind her. Men jeg mener, at man ikke af den Grund skal undlade at gøre det rigtige her, hvor man kan gøre det, og det forstod jeg ogsaa paa det ærede Medlem, at han var enig med mig i.

Det ærede Medlem Hr. Edvard Sørensen sagde til at begynde med, at han for sit Vedkommende gav fuld Tilslutning til Princippet: Afgift efter Kapitelstakst. Men det ærede Medlem stillede to Betingelser for sin Tilslutning. Det ærede Medlem stillede for det første den Betingelse, at han ikke vilde gaa med til at gennemføre en saadan Ordning for Statshusmændene, hvis den ikke kom til at gælde alle andre Landmænd her i Danmark. Nu hørte vi for et Øjeblik siden det ærede Medlem Hr. Krag sige, at det var umuligt at gennemføre den for Landmænd, som havde private Laan. Det vil altsaa sige, hvis der er Enighed indenfor Venstre om det Spørgsmaal, at Lovforslaget er afvist paa Forhaand, og saa er det ikke meget værd at give Tilslutning til et Princip, naar man stiller Betingelser op, som et Medlem af samme Parti siger er umulige at gennemføre.

Jeg er enig med det ærede Medlem Hr. Edvard Sørensen i, at det vil være bedst og rigtigst for Landmændene som Helhed, hvis Ordningen kom til at gælde for alle, og jeg vil sige til det ærede Medlem, at jeg skal være rede til fra min Side at undersøge og overveje alle Muligheder for at gennemføre den for andre Landmænd end dem, her er Tale om. Det Lovforslag, som staar paa Dagsordenen efter dette, Lovforslaget om Akkordordning og Moratorium, gaar jo i Virkeligheden ud paa at gennemføre en tilsvarende Ordning for